

UNIVERSAL XALQARO ILMIY JURNAL

Jurnalning bosh sahifasi: <https://universaljournal.uz>

Universal International Scientific
Journal

e-ISSN: [3060-4540 \(online\)](https://doi.org/10.3060/4540)

Year: 2025 Issue: 2 Volume: 1

Published: 28.01.2025
<https://universaljournal.uz>

International indexes

GOOGLE SCHOLAR
CROSSREF (OAK BAZA)

ZENODO

OPEN AIRE

EUROPUB

RESEARCHGATE (OAK BAZA)

SJIF

XORIJIY INVESTITSIYALARNING ANDIJON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI

Yusupov Muxiddin Maxamadaminovich

O'zbekiston Respublikasi

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish

oliy maktabi MBA-Moliya yo'nalishi magistranti

Uzbekistan

yusmukhl007@gmail.com

Annotatsiya: Xorijiy investitsiyalar iqtisodiyotning rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi, ayniqsa, iqtisodiy diversifikatsiya, yangi ish o'rinlarini yaratish va mahalliy aholi farovonligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Andijon viloyati, qishloq xo'jaligi, oziq-ovqat sanoati, engil sanoat, avtomobilsozlik va elektronika kabi sohalarda xorijiy investitsiyalarning o'sishiga guvoh bo'lmoqda. Tezistagi tahlillar, Andijon viloyatida xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar va muammolarni yoritib, ularni bartaraf etish uchun takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: xorijiy investitsiyalar, iqtisodiy rivojlanish, iqtisodiyotning diversifikatsiyasi, iqtisodiyotning diversifikatsiyasi, ish o'rinlari yaratish, aholi farovonligini oshirish, xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar (xtti), xorijiy portfel investitsiyalari, texnologiya va bilim transferi, asosiy investorlar.

Аннотация: Иностранные инвестиции оказывают значительное влияние на экономическое развитие, особенно на диверсификацию экономики, создание рабочих мест и повышение благосостояния местного населения. В Андижанской области наблюдаеця рост иностранных

инвестиций в такие отрасли, как сельское хозяйство, пищевая промышленность, легкая промышленность, автомобилестроение и электроника. В диссертационной работе анализируются трудности и проблемы, возникающие при привлечении иностранных инвестиций в Андижанскую область, и разрабатывающая предложения по их устранению.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, экономическое развитие, экономическая диверсификация, экономическая диверсификация, создание рабочих мест, повышение благосостояния населения, прямые иностранные инвестиции (пии), иностранные портфельные инвестиции, передача технологий и знаний, крупные инвесторы.

Abstract: Foreign investment has a significant impact on economic development, especially on economic diversification, job creation and improving the well-being of the local population. In Andijan region, there is an increase in foreign investment in such sectors as agriculture, food industry, light industry, automotive industry and electronics. The dissertation analyzes the difficulties and problems that arise in attracting foreign investment to Andijan region, and develops proposals for their elimination.

Keywords: foreign investment, economic development, economic diversification, economic diversification, job creation, improving the well-being of the population, foreign direct investment (fdi), foreign portfolio investment, transfer of technology and knowledge, large investors.

Language: Uzbek

Citation: Yusupov , M. (2025). THE ROLE OF FOREIGN INVESTMENTS IN THE ANDIJAN ECONOMY. Universal International Scientific Journal, 2(1), 151–155. Retrieved from <https://universaljurnal.uz/index.php/jurnal/article/view/1421>

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14769267>

Google scholar: https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=XORLIJIY+INVESTITSIYALARNING+ANDIJON++IQTISODIYOTIDAGI+O%E2%80%98RNI&btnG=

Kirish: Xorijiy investitsiyalar — bu davlat chegaralaridan tashqaridan kiritilgan moliyaviy resurslar bo‘lib, ular xudud iqtisodiyotining o‘shishiga ta’sir ko‘rsatadi. O‘zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida xorijiy investitsiyalarning roli muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, Andijon viloyati kabi rivojlanayotgan hududlarda bu investitsiyalar iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ish o‘rinlari yaratish va mahalliy aholi farovonligini oshirishga yordam beradi.

Xorijiy investitsiyalar tushunchasi va turlari: Xorijiy to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar (XTTI): Xorijiy

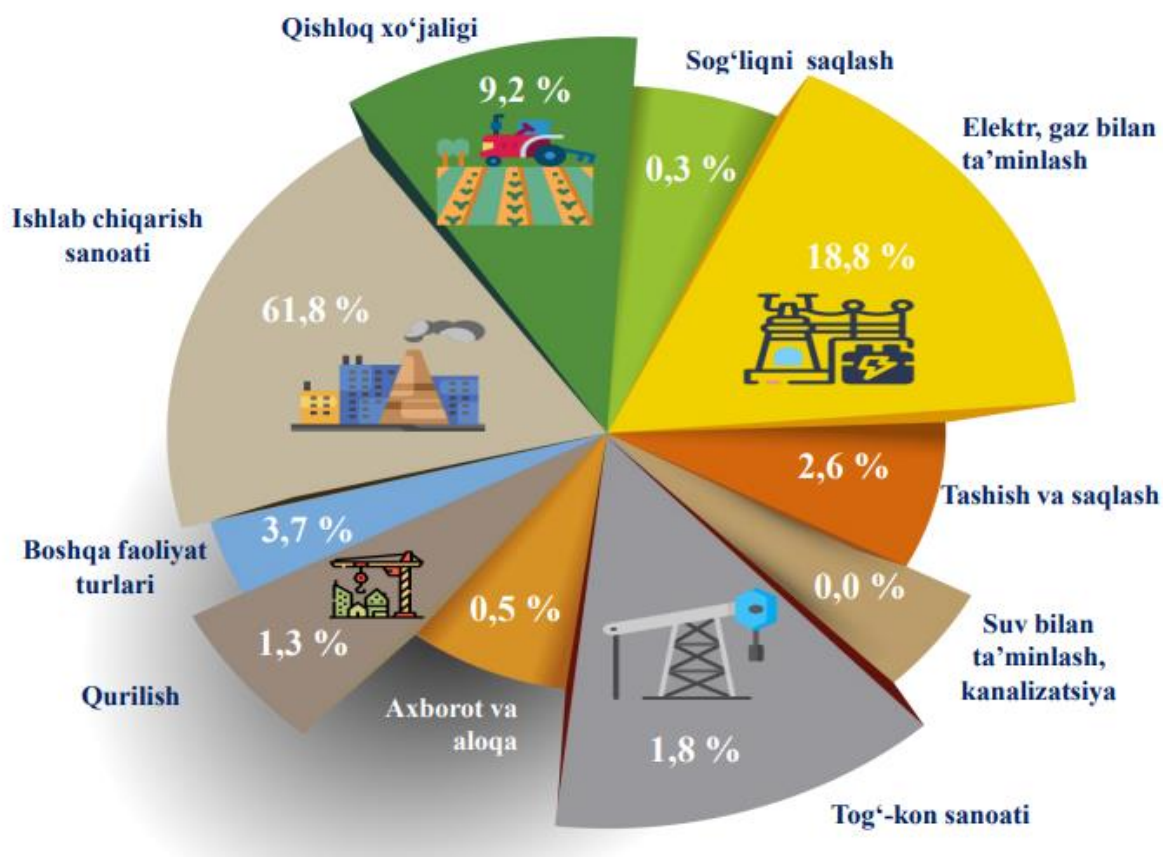
kompaniyalar tomonidan to‘g‘ridan-to‘g‘ri kapital kiritilishi (korxonalar, zavodlar, xizmatlar). Xorijiy portfel investitsiyalari: Aksiyalar, obligatsiyalar va boshqa moliyaviy vositalarga investitsiyalar.

Texnologiya va bilim transferi: Xorijiy investitsiyalar orqali yuqori texnologiyalar va menejment tajribasining hududga kirib kelishi.

Andijon viloyatida xorijiy investitsiyalarning rivojlanishi: Andijon viloyati O‘zbekistonning iqtisodiy jihatdan muhim hududlaridan biridir. Bu yerda ishlab chiqarish, qishloq xo‘jaligi, va xizmat ko‘rsatish sohalarida xorijiy

investitsiyalarning salmoqli o'rnini bor. Andijon viloyatida xorijiy investitsiyalarning asosiy sohalari: qishloq xo'jaligi, oziq-ovqat sanoati, engil sanoat

(matolar, poyabzal ishlab chiqarish), avtomobilsozlik va elektronika sanoati.

1-Diagramma Andijon viloyatidagi iqtisodiy faoliyat bo'yicha investitsiyalar turlari.

2024-yil yanvar-dekabr oylarida Andijon viloyatida ishlab chiqarish sanoatida xorijiy investitsiya va kreditlar salmoqli o'zlashtirilib, 13123,6mlrd so'mni yoki jami asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalarning 61,8 % ini tashkil etdi. Elektr va gaz bilan ta'minlash faoliyat turida bu ko'rsatkich 3999,7 mlrd so'mni yoki jami xorijiy investitsiya va kreditlarning 18,8 % ini qayd etdi.

Xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri: Ish o'rinlarini yaratish: Xorijiy investitsiyalar, yangi korxonalar ochilishiga va mahalliy aholiga ish o'rinlari yaratishga yordam beradi. Mahalliy sanoatni rivojlantirish: Investitsiyalar sanoatning zamonaviy

texnologiyalar bilan yangilanishini ta'minlab, ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi. Ekonomik diversifikatsiya: Xorijiy investitsiyalar, iqtisodiyotning bir necha sohasini rivojlantirishga imkon beradi, bu esa iqtisodiy barqarorlikni oshiradi. Eksport salohiyatini oshirish: Xorijiy investitsiyalar nafaqat ichki bozorda, balki tashqi bozorlarda ham mahsulotlarni sotish imkoniyatlarini yaratadi.

Andijon viloyatidagi asosiy xorijiy investorlar va loyihalar: Andijon viloyatida faoliyat yuritayotgan xorijiy kompaniyalar, ularning investitsiyalari va amalga oshirilayotgan loyihalar haqida batafsil ma'lumot. Misol uchun: yirik xalqaro kompaniyalar, o'zbek va xorijiy

hamkorlar bilan birgalikda amalga oshirayotgan sanoat va qishloq xo'jaligi loyihalari.

Investitsiyalarning o'zgarishlari, yangi texnologiyalarni kiritish va mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlashga ko'rsatilayotgan yordami. Xorijiy investitsiyalarning ijtimoiy ta'siri: Ijtimoiy infratuzilma (ta'lim, sog'liqni saqlash, transport va kommunikatsiya) sohalariga qo'shimcha investitsiyalar kiritilishi. Mahalliy aholining malakasini oshirish, xorijiy kompaniyalar tomonidan amalga oshirilayotgan treninglar va ta'lim dasturlari.

Jamiyatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va aholi daromadlarini oshirish. Qiyinchiliklar va muammolar: Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda yuzaga keladigan to'siqlar, masalan, siyosiy va iqtisodiy beqarorlik, soliq tizimi, ruxsatnomalar va byurokratik jarayonlar.

O'zbekistonning boshqa hududlari bilan solishtirganda, Andijon viloyatida xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda yuzaga keladigan o'ziga xos muammolar.

Xulosa va takliflar:

Andijon viloyatida xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni yanada rag'batlantirish uchun qonuniy va iqtisodiy chora-tadbirlar taklif etish. Yangi investitsiya strategiyalarini ishlab chiqish, xorijiy investorlar uchun sharoitlar yaratish va mahalliy biznesni qo'llab-quvvatlash.

Investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish va barqaror iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biri bo'lgan infratuzilmaga yo'naltirilgan investitsiyalarining jadal o'sishini ta'minlash maqsadida davlat-xususiy sheriklik va loyihalarni moliyalashtirish vositalarini rivojlantirish orqali investitsiyaviy faoliyatni rag'batlantirish ham faol tarzda olib borish.

Raqamlashtirish va davlat xizmatlarini masofaviy taqdim etish orqali investitsiya loyihalarini amalga oshirishda byurokratik to'siqlar va cheklovlarni to'liq bartaraf etish uchun investorlar va davlat o'rtasidagi munosabatlar optimallashtirilmoqda. Shaffoflikni maksimal darajada ta'minlash va korrupsiyaning oldini olish uchun xorijiy investorlarning murojaatlari va so'rovlari bilan ishlashni tashkil etish sifati yaxshilash.

Ish kuchi va kapitalning iqtisodiyotning qonuniy sektorlaridan yashirin iqtisodiyotga oqib ketishiga olib keladigan tranzaksiya xarajatlarining kamaytirish. Beshinchidan, kelgusida texnologik yutuqlarga erishish nuqtasiga aylanishi va keyingi 20-30 yil davomida mamlakat ishlab chiqarish quvvatlarini rivojlanishi uchun zamin yaratishi mumkin bo'lgan O'zbekistonning eng istiqbolli sohalariga yo'naltirilgan investitsiya siyosati strategiyasi ishlab chiqish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Raimjonova M.A. O'zbekistonda erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish. Iqt. fan. nom. ilm. dar. olish uchun yoz. diss. avtoref. – T.: «BMA», 2012
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 10 yanvardagi «Iqtisodiy rivojlanish sohasida davlat siyosatini amalga oshirish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PF-5621-son Farmoni.
3. "O'zbekiston Respublikasining 2021-2023 yillarga mo'ljallangan Investitsiya dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" PK-4937-son.
4. Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 18 maydagi "O'zbekiston Respublikasining to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar jamg'armasi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi 420-sonli qarori.

5 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 29 apreldagi "Respublika iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4300 sonli qarori.

6. "Innovatsiya: iqtisod va fan" iqtisodiy ilmiy-amaliy oylik nashr., T.: 2020yil.

7. Andijon viloyati iqtisodiy rivojlanish tahlili: Xorijiy investitsiyalar va iqtisodiy o'sish. Andijon viloyati Iqtisodiyot va Davlat boshqaruvi institutining ilmiy tadqiqotlari. – Andijon: Andijon, 2020.

8. O'zbekiston Respublikasi statistika qo'mitasi. "O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi: statistika va tahlil". – Toshkent: O'zbekiston statistika qo'mitasi, 2021.

9. Isayev, A. A. "Xalqaro Turizmni Rivojlantirishda Havo Transportining Ahamiyati." *Ekonomika i sotsium* 9 (112) (2023): 132-137.

10. Rabiev, Bobomurod Baxadirovich. "O'zbekistonlik Ayollar Migratsiyasi (Rossiya Federatsiyasi Misolida)." *Gospodarka I Innowacje*. 34 (2023): 82-86